

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

ProRail B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 2038
3500 GA UTRECHT

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
5190027280142

Kenmerk
WNB/2022/046.toek

Bijlagen
4

Datum 21 september 2022
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 18 augustus 2022 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 16 september 2022 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Dassen **Molkwerum**', gelegen in de gemeente Súdwest Fryslân. Het project betreft het uitvoeren van spoortechnische werkzaamheden om verzakkingen van het spoor te herstellen. De werkzaamheden bestaan uit het inzetten van de stopmachine. Dit is een zelfrijdende machine welke het spoor enkele millimeters tot enkele centimeters kan oplichten om vervolgens met zogenaamde pikkels het ballast onder de dwarsliggers te stoppen waardoor het spoor in een strakke lijn komt te liggen. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de das (*Meles meles*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 21 september 2022 tot 22 september 2022 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de das.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.

- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied spoortalud ter hoogte van kilometer 44.9 tot kilometer 50.46, gelegen aan het spoortracé Leeuwarden-Stavoren, één en ander zoals is weergegeven in de door u aangeleverde figuur (bijlage 2 bij dit besluit).
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

Datum
21 september 2022

Onze referentie
5190027280142

Specifieke voorschriften

- h. U dient met inachtneming van de onderstaande voorschriften de maatregelen uit te voeren zoals beschreven op pagina 3 van de bij de aanvraag gevoegde **memo 'Inzet spotmachine Koudum - Molkwerum voor herstel verzakking' van 16 augustus 2022** (bijlage 3 bij dit besluit) en in de brief met aanvullende informatie van 16 september 2022 (bijlage 4 bij dit besluit).
- i. **Er dienen voorafgaand, tijdens en na afloop van de werkzaamheden foto's** gemaakt te worden. Ik verzoek u dit op te nemen in het uitvoeringsrapport. Hierin dient beschreven te zijn welke stappen zijn doorlopen (wat is er gedaan, hoe lang duurde dit). Dit rapport moet voor 29 september worden gemaïld naar wnb@rvo.nl.
- j. Ook dient u na afloop van de werkzaamheden informatie aan te leveren wat betreft de situatie op de locatie. Deze informatie dient het volgende te omvatten:
  - 1. **Foto's** van alle pijpen in het gebied
  - 2. Locaties van de huidige pijpen en burchten
  - 3. Beschrijving van de effecten van de uitgevoerde werkzaamheden op de pijpen/de burcht(en)
  - 4. Informatie over welke pijpen risicovol zijn en mogelijk nieuwe verzakkingen kunnen veroorzaken, waar ze liggen en hoeveel dit er zijnDit rapport moet voor 29 september worden gemaïld naar wnb@rvo.nl.
- k. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een deskundige op het gebied van de das aanwezig te zijn. Deze ecologisch deskundige is betrokken

bij het schrijven van de voorgenoemde rapporten (voorschrift i en j) en controleert na de werkzaamheden, waar mogelijk, of er door de werkzaamheden pijpen zijn ingestort. De ecologisch deskundige dient genoemd te worden in en betrokken te worden bij de totstandkoming van de rapporten.

- l. Verlichting dient zo geplaatst te worden dat er zo min mogelijk verstoring van de burcht plaats vindt.
- m. Ingangen van de dassenburcht en wissels mogen niet beschadigd of geblokkeerd worden en/of onder materiaal bedolven worden.
- n. Werkzaamheden en machines zijn in de berm niet toegestaan.

Overige voorschriften

- o. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de das.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190027280142. Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

---

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum
21 september 2022

Onze referentie
5190027280142

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Instandhouding van de das

Artikel 3.10, lid 1, sub b Wet natuurbescherming

Datum
21 september 2022

Onze referentie
5190027280142

De das is in het plangebied aanwezig. Tijdens het onderzoek in maart 2022 zijn er binnen het werkgebied 22 vluchtpijpen aangetroffen en drie dassenburchten. Er zijn 2 bijburchten aangetoond (kilometer 45.8 tot 45.9 en kilometer 46.15 tot 46.25) en een hoofdburcht (kilometer 45.9 rechts). Door de grootte van de burcht wordt er vanuit gegaan dat het enkele dassen betreft. Dassen activiteit is recentelijk op het tracé Leeuwarden-Stavoren, sterk toegenomen.

Na initiële verzakkingen is op 23 augustus 2022 een verdere verzakking van het spoor ontdekt. De verzakking is in de nacht van 24 op 25 augustus verholpen met behulp van een Windhoff machine. Nog geen twee weken later is opnieuw een verzakking aangetroffen, deze bleef echter binnen de veilige referentiewaarde. Om te voorkomen dat deze verzakking verergert dienen werkzaamheden met de stopmachine zo snel mogelijk plaats te vinden. Doordat de werkzaamheden plaatsvinden boven de dassenpijpen verliezen rust en verblijfsplaatsen van de das tijdelijk functionaliteit, en kunnen deze beschadigd raken. Tijdens de werkzaamheden kunnen pijpen van de burcht instorten.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de das tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven a.op pagina 3 van de bij de **aanvraag gevoegde memo 'Inzet spotmachine Koudum - Molkwerum voor herstel verzakking' van 16 augustus 2022** en in de brief met aanvullende informatie van 16 september 2022.

- De werkzaamheden vinden buiten de kwetsbare (voorplatingsperiode) van de das plaats.
- De werkzaamheden **worden enkel 's nachts uitgevoerd**.
- Het personeel gebruikt zo weinig mogelijk verlichting, alleen machineverlichting en hoofdlampen. Lawaai, anders dan veroorzaakt door de machine (bijvoorbeeld schreeuwen en muziek), is niet toegestaan.
- Werkzaamheden beperken zich volledig tot de bovenbouw van de baan. Er wordt niet gewerkt in de berm.
- Werkzaamheden vinden plaats onder ecologisch toezicht.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping heb ik in de ontheffing aanvullende voorschriften i, j, k, l, m, n, en o opgenomen.

Alhoewel de burchten niet worden geraakt tijdens de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat door de trillingen ondergronds wat zettingen optreden of pijpen instorten. Dassen die zich in de burchten bevinden tijdens de werkzaamheden zullen door de verstoring de burchten niet verlaten. Ook zullen foeragerende dassen gedurende de werkzaamheden tijdelijk niet terug keren naar de burchten. De burchten kunnen tijdens de werkzaamheden dan ook hun functionaliteit verliezen als rust en verblijfsplaats.

Daarom is er sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wet natuurbescherming. Hiervoor wordt ontheffing verleend.

Datum
21 september 2022

Onze referentie
5190027280142

Staat van instandhouding

Gelet op de brede verspreiding binnen Europa is Nederland vermoedelijk van gemiddeld belang voor de das binnen Europa. Na herintroductie is de populatie gegroeid tot 5.000-6.000 exemplaren. De soort komt met name voor in het midden, oosten en zuiden van Nederland. De verdere groei van de populatie zal verder afhangen van natuurontwikkelingsinitiatieven, het aanleggen van verbindingszones en dassentunnels. De staat van instandhouding is gunstig.

De omgeving van de spoorlijn is ongeschikt gebied voor de das om burchten te graven. Het betreft laag weidegebied met een te hoge grondwaterspiegel. Middenin dit gebied loopt het spoortracé, waarin de hier betreffende burchten, bijburchten en pijpen aanwezig zijn.

Door het zo kortstondig mogelijk uitvoeren van de werkzaamheden en het behoud van de burcht is het aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de das komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

De voorgenomen werkzaamheden zijn locatie-specifiek, waardoor er geen alternatieve mogelijkheden bestaan wat betreft de locatie van de ingreep.

Het tracé moet vlak gelegd worden met de stopmachine. De lichtere Windhoff machine is hier niet voor geschikt en wordt enkel gebruikt voor kleine noodingrepen. In beide gevallen wordt de ballast met behulp van trilpikkels onder de dwarsliggers geschud, en wordt de ballast verdicht. Er zijn geen technische alternatieven mogelijk.

Met een stopmachine wordt het spoor over een langer tracé vlakker gelegd waardoor passerende treinen de bodem minder verstoren dan wanneer het spoor niet vlak is. Er is geen alternatieve optie voor de inrichting en werkwijze welke minder effect op de das zal hebben.

Het achterwege laten van de werkzaamheden is eveneens geen optie aangezien treinen momenteel op een oneffen baan rijden. De situatie zal verergeren als de werkzaamheden niet worden uitgevoerd. De werkzaamheden zijn daarmee noodzakelijk om veiligheid van het spoor te waarborgen. Ook zou het voor de das niet minder schadelijk zijn om de werkzaamheden in een andere periode uit te voeren, gezien er in de minst kritische periode wordt gewerkt.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning wordt schade aan de das zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang genoemd in de artikelen 3.8, lid 5, sub b en 3.10, lid 2 van de Wet natuurbescherming 'volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Datum
21 september 2022

Onze referentie
5190027280142

De slechte spoorligging dient verholpen te worden. Slechte spoorligging verergert naar mate men er langer niets aan doet. Er is sprake van een onveilige situatie die dringend hersteld dient te worden. De werkzaamheden zullen het risico op ontsporing van treinen verkleinen en voorkomen dat de situatie verergert.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'volksgezondheid of de openbare veiligheid' voldoende is om de negatieve effecten op de das die als gevolg van de werkzaamheden optreden, te rechtvaardigen.

Het rood gemarkeerde spoorgedeelte is bedoeld om te gaan stoppen (stopmachine inzet).
Voor locaties van dassenburchten wordt verwezen naar het document: Veldinspectie Dassenburchten en vluchtpijpen (Altenburg en Wymenga).

In de nacht van 7/8 september komt er een krol (kraan op lorries) om ballast te lossen. De aannemer Strukton zal in de nacht van 21/22 september de verzakkingen verhelpen door middel van het inzetten van een stopmachine. Dit is een zelfrijdende machine welke het spoor enkele millimeters tot enkele centimeters kan oplichten om vervolgens met zogenaamde pikkels het ballast onder de dwarsliggers te stoppen waardoor het spoor in een strakke lijn komt te liggen. Deze pikkels worden door een hydraulisch systeem op een hoge frequentie tot trillen gebracht, waardoor de losse ballast deeltjes als het ware in elkaar vallen en daardoor een stevige ondergrond vormen voor de dwarsliggers. De locatie zelf wordt verlicht, maar de nabije omgeving blijft verder duister.

Planning

De geplande startdatum van het inzetten van de stopmachine is de nacht van 7/8 september. Op voorhand wordt het ballast in de nacht van 7/8 september geleverd. De ingreep zal circa 2 uur duren. Werkzaamheden vinden plaats in de nachtelijke uren van 01:00 tot 05:00 uur.

Ecologische informatie

De locatie van deze dassenburcht is bekend en er wordt gewerkt aan een projectplan voor een ontheffing om de burcht te verplaatsen naar een veilige afstand van het spoor. Omdat het verplaatsen van een dassenfamilie veel tijd kost is het niet mogelijk om dit al voor de ingreep met de stopmachine te realiseren. Wanneer de verplaatsing gerealiseerd is zal het spoor graafwerend worden gemaakt aan de hand van een raster. Dit om degelijke verzakkingen in de toekomst te voorkomen.

Het spoor bij de locatie van de burcht is dusdanig aan het verzakken dat er vooraf aan de realisatie van het projectplan ingegrepen moet worden om de veiligheid van de reizigers en de dassen te garanderen.

Effecten werkzaamheden op de aangevraagde soorten

Kortdurende verstoring. Het is een plaatselijke ingreep, de rest van het burcht complex blijft vooralsnog intact. Het is zeer onwaarschijnlijk dat dieren exact op of onder de betreffende locatie van de verzakking aanwezig zijn op het moment van ingreep.

De trillingen van een stopmachine zijn vergelijkbaar met de verstoring die optreedt als er een trein langs komt. Bij een stopmachine duurt de tijdelijke verstoring alleen wat langer omdat deze stapvoets voorbij gaat. De geschatte tijd dat de stopmachine boven de burcht aanwezig is is ca. 2 minuten. Er zal dus een tamelijk marginale effect op de dassenburcht optreden.

Mitigerende maatregelen om schade aan de soort te voorkomen.

De werkzaamheden vinden buiten de kwetsbare (voorplantingsperiode) van de das plaats. Alleen de locatie van de verzakkingen worden aangepakt. Er wordt vanaf middernacht met de werkzaamheden gestart. Door in de periode daarvoor weinig verstoring te hebben op die plek, is de kans groot dat de dassen in het veld zijn om te foerageren en niet aanwezig zijn in de burcht. Wanneer er nog wel een das aanwezig is voelt hij zich het veiligst in een kamer van de burcht en zal hier dan ook blijven tot de werkzaamheden voorbij zijn.

Effect van de werkzaamheden op de gunstige staat van instandhouding van de aangevraagde soorten

Nihil

- Welke maatregelen worden genomen om de burchten, en daarmee de dassen, te beschermen?
  - Het tijdstip. Dassen foerageren 's nachts. Het grootste deel van de dassen, zo niet alle dassen zal buiten zijn.
  - Verlichting, lawaai. Het personeel gebruikt zo weinig mogelijk verlichting, alleen machineverlichting en hoofdlampen. De machine maakt veel lawaai. Overig lawaai (schreeuwen, muziek) is niet toegestaan. (Ecoloog ziet hierop toe.)
  - Werkzaamheden beperken zich volledig tot de bovenbouw van de baan. Er wordt niet gewerkt in de berm.